

Täysistunto

Torstai 25.6.2015 klo 16.00—18.44

5.5. Suullinen kysymys seksuaalirikosten rangaistuskäytännöistä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 10/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Tanus.

Keskustelu

16.49 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Helsingin käräjäoikeuden tiistaina antamat tuomiot Tapanilan joukkoraiskaustapauksessa osoittavat taas kerran, että seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntömme ja oikeuskäytäntömme eivät vastaa näiden tekojen suurta vakavuutta ja tuomittavuutta. Seksuaalirikos on erittäin vakava ja tuomittava ihmisen koskemattomuutta vastaan tehty rikos, joka aiheuttaa uhrille suurta ja pitkäaikaista, jopa loppuelämän vaikuttavaa... (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Anteeksi edustaja, odotatteko hetken. — Pyydän salia nyt hiljentymään, että me kuulemme kysymyksen.

...fyysistä ja henkistä vahinkoa.

Seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntö sekä niistä annetut tuomiot ovat oikeusjärjestelmäämme suhteutettuina kuitenkin erittäin lieviä. Esimerkiksi rangaistukset omaisuuteen kohdistuvista rikoksista voivat olla huomattavasti kovempia. Sekä lainsäädännön että oikeuskäytännön tulee pystyä vastaamaan siihen vahinkoon, (Puhemies koputtaa) jota teko aiheuttaa. (Puhemies: Kysymykseen!)

Arvoisa rouva puhemies! Minä gynekologina tapaan näitä uhriksi joutuneita tyttöjä ja naisia (Puhemies: Kysymys, edustaja Tanus!) ja tiedän, miten hirveä ja uhrin loppuelämään vaikuttava rikos tämä on. (Puhemies: Kysymys!) Miten hallitus varmistaa, että seksuaalirikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon suureen vakavuuteen ja tuomittavuuteen, toisin sanoen: miten rangaistukset saadaan ankarammiksi?

16.51 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Äärimmäisen tärkeä ja ajankohtainen kysymys. Viime vuosina julkisuudessa on raportoitu tiheästi tuomioistuimien ratkaisuja koskien erityisesti väkivaltarikoksia ja seksuaalirikoksia. Näissä yhteyksissä on tuotu esiin, että rikoksista annetut rangaistukset ovat olleet lieviä ja että rangaistukset eivät vastaa yleistä oikeustajua.

No, ennen suoraviivaista johtopäätöksen tekemistä mahdollisista toimintatavoista on syytä arvioida, mitä yleisellä oikeustajulla tarkoitetaan ja mikä kansalaisen näkemys toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

mivasta rikosoikeusjärjestelmästä loppujen lopuksi sitten on. Tämän takia olen yleisen oikeustajun ja tämän asian määrittelymiseksi käynnistänyt tämmöisen hankkeen. Se on kattava tutkimushanke, tämmöinen väestöpohjainen haastattelututkimus, jossa satunnaisesti valikoiduilta vastaajilta kysytään heidän arviotaan sopivista rangaistuksista. Sitten toisaalta on tuomaripaneeli, jossa tuomarit (Puhemies koputtaa) saivat antaa oman arvionsa sopivista seuraamuksista, (Puhemies: Aika!) samoista tapauksista. Eli tutkimuksen valmistuttua arvioidaan mahdolliset tarpeet lainsäädännön tarkistamiseen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.52 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on linnannut hallitusohjelmassa lainsäädännön kehittämisestä muun muassa siten, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkastetaan. Tämä kirjaus on todella hieno, ja se tukee myös edellisen eduskunnan tahtotilaa. Eduskunnassa tehtiin muutama lakialoite asian tiimoilta.

Jokainen lapsiin kohdistuva rikos on asia, jonka estämiseksi meidän tulee tehdä kaikemme. Kysynkin teiltä, hyvä ministeri: millä tavalla tämä kirjaus nyt etenee, ja millä tavalla me koko yhteiskuntana ryhdymme torjumaan näitä törkeitä rikoksia, joiden uhriksi kenenkään viattoman ihmisen, lapsen, ei pitäisi joutua?

16.53 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ja hallitusohjelman tavoitteena on se, että Suomessa oikeusturva toteutuu tehokkaasti ja rangaistukset vastaavat yleistä oikeustajua, ja tämä oli vahva kirjaus. Tämän ohjelman mukaan tämä toteutetaan siten, että varmistetaan, että rikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Väkivaltarikosten sekä lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkistetaan. Ja tätä työtä nyt tehdään.

16.53 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri tuossa sanoikin hyviä asioita, mitä on kirjattu hallitusohjelmaan. Sinne on myös kirjattu se, että rikoksen uhrin asemaa parannetaan lainsäädännöllisin keinoin. Ja se on nimenomaan tätä raiskauksen uhrin aseman parantamista joko minimirangaistusta tai kvalifointiperusteita muuttamalla, se on aivan selvä.

Mutta rangaistuksia voi olla myös monenlaisia. Nyt on ehdoton ja ehdollinen rangaistus. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu kokeiluluontoisesti, että yhdistetään ehdolliseen vankeusrangaistukseen lyhyt ehdoton vankeusrangaistus. Samalla ainakin minun toiveeni olisi, että siihen — etenkin nuorten rikoksentekijöiden osalta — myös liitettäisiin tämmöinen päihdevieroitus-, kuntoutus-, koulutusosuus. Toivon, että tämmöinen lähtisi eteenpäin tuolla hallituksessa ja siitä tulisi hallituksen esitys lähiaikoina. Mitä mieltä te olette, arvoisa oikeusministeri, tästä asiasta?

16.54 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolvaselle: Erittäin tärkeä huomio, ja minä tietenkin toimin täysin hallitusohjelman kirjausten mukaan. Ne ovat minulla ohjenuorana, ja ne ovat hallituksella ohjenuorana, ja aivan varmasti tätäkin asiaa viedään eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

16.55 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä keskustelussa on jo käynyt ilmi, seksuaalirikokset ovat rikoksia, jotka vaikuttavat hyvin usein uhrin koko loppuelämään. Elämään voi tulla aivan toisella tavalla mukaan pelko, pelko liikkua, pelko elää normaalia elämää, johon jokaisella on oikeus. Jotta uhrit voivat päästä näiden kokemustensa yli elämään sitä tavallista turvallista elämää, tarvitsemme palveluita, palveluita heille siinä tilanteessa. Mutta aivan yhtä lailla on oleellista se, miten uhri otetaan vastaan silloin, kun tällainen rikos on tapahtunut. Haluaisinkin kysyä sisäministeriltä: miten koette, että esimerkiksi poliisien koulutuksessa tänä päivänä kyetään huomioimaan se, että uhrit otetaan tämän vakavan rikoksen jälkeen asianmukaisesti vastaan? Valitettavasti olemme erilaisista tutkimuksista kuulleet, että aina (Puhemies koputtaa) nämä tilanteet eivät suju siten kuten on tarkoitettu.

16.56 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen menossa lähiaikoina tutustumaan poliisikoulutukseen paikan päälle Hervantaan ja sen jälkeen olen varmasti vielä paljon viisaampi. Mutta minusta tämä asia ja tämä tulokulma, jonka otitte esille, on äärimmäisen tärkeä, koska minusta rikoksen uhrin heti alusta lähtien oikeanlainen huostanotto ja kohtelu on aivan keskeinen osa tätä rikosten selvittämistä ja oikeusvaltiota.

Kysymyksen käsittely päättyi.